

**DIŠALO
JE PO
ZAMEJSTVU
STR. 3**

**STR. 6
»SLADOLED SE
JÉ,
NEJ JE ZA
GLEDAT«**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 29. septembra 2011 ☼ Leto XXI, št. 39

V Sakalauvci so postavili svetlobni križ

Da bi varovau ves in vse lidi, steri pridejo molit pod njega

Od 24. septembra 2011 stoji na enom najviššem brejji vesi svetlobni križ. Dviga se nad vesjo, njegva sveklina (svetloba) se pa ne vidi samo v vesi, liki daleč po krajini. Prejk Rabe, prejk granice po avstrijskij bregaj ga tō leko vidijo lidgé, če večer ali vnoči pogledajo prauti Porabji.

Sakalauvski križ je devetnajsti svetlobni križ na Vogrskom. Mala ves, stera ma kumaj 400 lidi, je pokazala, če lidgé vküperprimlejo, se da napraviti velko delo.

Svetlobne križe postavljajo po cejlom svejti. Tau je proso sam Jezuš Kristuš, steri je prejk matere Fernande Navarro 16. juliuša 1996. leta, na svetek Karmelske Matere Božje, dau na znanje, kakšni naj baujo križi, steri do naznanjali njegvi prihod. 15. novembra leta 2000 je papež Janez Pavel II. dau svoj blagoslov na vse tiste lidi, steri postavljajo takše križe.

Kak vsi svetlobni križi po svejti sakalovski je tō 7,38 metrov viski, ka nas spomina na tau, ka je Jezušov križ stau na Golgoti 738 metrov visiko. Eden vodoravni (vízsintés) krak mora biti 1,23 m dugi. Sam križ pa mora stati v smeraj vzhod-zahod. Vsakši svetlobni križ je modro (kék)-bejle farbe, tau je Jezuš zapovedo v spomin svoje matere, stera bo po njegovom obečanju stala pod vsakšim takšim križom,

Na blagoslovitev svetlobnega križa je prišlo dosta lidi

Križ se vnoči daleč vidi

kak je stala pod križom svojo-ga sina na Golgoti.

24. septembra se je že poma-li mračilo, gda je prevnaugo lidi prišlo na Gašparov brejg, gde je bilau že vse pripravle-no za sveto mešo in blago-slovitev križa. Sveto mešo so slüžili dekan dekanije Őrség Ottó Varga, župnik iz Rába-gyarmata Gyula Takács in do-manji župnik Tibor Tóth, pri meši je pod vodstvom kántora dr. Gábora Sebestyéna spejvo gorenjesenički pevski zbor sv. Cecilije.

Na mešo pa blagoslovitev so prišli Zsolt V. Németh, dr-žavni sekretar Ministrstva za kmetijstvo in parlamentarni poslanec Porabja, Bertalan Harangozó, vodja Vladnega urada Železne županije, Mar-tin Ropoš, predsednik Držav-ne slovenske samouprave.

Po meši in razmišlanji o križi Gyule Takács je križ blago-slovo dekan Ottó Varga. Sa-kalovski žüpan Tomaž Časar se je zavalo vsejn, steri so kakkoli pomagali, ka se je ide-ja (ötlet), stero sta dala dva mladiava iz vesi (Ester Düh Kovač pa Čaba Šerfec) leko uresničila.

Med blagoslovitvijo je grata-la že skurok trda kmica, tak so se vövužgali na križi mali posvejtke in se je križ pokazo v vsej svoji lepoti. Bijo je veli-častni moment, steri je segre-jo vsakšo srcé.

M. Sukič

Igrano dokumentarni film *Slike in podoba Ludvika Vrečiča*

ODKRIVANJE PRVEGA PREKMURSKEGA AKADEMSKO IZOBRAŽENEGA SLIKARJA

Kako se lahko usoda kruto in brezobzirno po-igra s človekom, spoznamo iz primera prvega prekmurskega akademskega slikarja Ludvika Vrečiča, rojenega leta 1900 v Skakovcih, v sedanjih občini Cankova. Ludvik Vrečič se je izobraževal na Madžarskem in v Budimpešti dobil diplomu akademsko izobraženega slikarja. Čeprav je njegovo življenje in delo zaznamovalo madžarsko glavno mesto, dela izpričujejo veliko, neizbrisno navezanost na prekmurskega človeka in domačo pokrajino, kamor se je vračal tudi 4. junija 1945, žal poslednjič, kajti na železniški postaji v Monoru, kakih 30 kilometrov iz Budimpešte, ga je zaradi nepomembnega nesporazuma brezobzirno ustrelil ruski vojak. Zaradi strelne rane je v tamkajšnji bolnišnici umrl. Pokopali so ga na monorskem pokopališču, vendar njegovega groba ni mogoče najti, ker ni bil označen.

S tem brezobzirnim in krutim dejanjem se tudi začne igrano dokumentarni film

Akademski slikar Ludvik Vrečič – Avtoportret (olje, platno, 1940)

o prvem prekmurskem akademsko izobraženem slikarju Ludviku Vrečiču. Film *Slike in podoba Ludvika Vrečiča* je doživel predpremiero v soboški Galeriji, torej v zelo primernem okolju, nastal je v produkciji Zavoda Sončnica in TV Slovenija, kjer bo še letos prikazan kot dokumentarec meseca. Pobudo za dokumentarec je dal Simon Sever, evangeličanski duhovnik v Bodoncih, scenarij je delo Brigite Bavčar, režiral Štefan Celec, direktor fotografije je bil Jože Glažar.

Scenaristka Brigita Bavčar je v dokumentarec povabila predvsem strokovnjake in druge sogovornike, ki, najpreprosteje rečeno, do podrobnosti poznajo življenje in delo Ludvika Vrečiča. Ob več kot desetih uglednih sogovornikovih iz Slovenije in Madžarske je težko dodati še koga, kajti dolžina filma je 50 minut,

kar je tudi kriterij za televizijski dokumentarec meseca, vendar bi nemara kazalo stopiti iz kroga stroke še na katero področje. V mislih imam pisatelja Zdenka Kodriča, avtorja odličnega romana o Ludviku Vrečiču *Barve dežja ali Pritlikavec iz kavarne Pilvax*. Toda to je zgolj pomisel, ki ne zmanjša ravni pomena igrano dokumentarnega filma o Ludviku Vrečiču.

Slikarja, njegovo delo in tudi življenje opisujejo mag. Franc Obal, umetnostni zgodovinar; Vlado Sagadin, umetnostni zgodovinar,

ki je o Ludviku Vrečiču pisal sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja, ko ga je uvrstil v prekmursko likovno četverico: Karel Jakob, Lajči Pandur in Franc Kūhar; nečakinja Ida Horvat Žbül; Revész Emese; Robert Inhof, umetnostni zgodovinar; Metka Gabršek Prosenec, umetnostna zgodovinarica; Zdenko Huzjan, akademski slikar; dr. Janez Balažič, umetnostni zgodovinar in Nikolaj Beer, akademski slikar. Gledalci dokumentarca bodo spoznali številna likovna dela, ki so bila evidentirana, verjetno pa jih je na Madžarskem še več, predvidevajo slovenski umetnostni zgodovinarji.

Avtorji so se zelo potrudili s sliko in montažo. Poleg reprodukcije likovnih del spoznavamo tudi kraje, kjer je Ludvik Vrečič živel in delal. Med njimi je tudi znana budimpeštanska kavana Pilvax, kjer so se zbirali umetniki, med

njimi tudi Ludvik Vrečič, in ki je znana tudi kot prostor, v katerega so prihajali znani Madžari, med njimi pesnik Sándor Petőfi, in izobraženci, pobudniki svobode in sodelovanja v znanih letih 1848/1849. Budimpešta kavarna Pilvax ni posvečala in ne namenja pozornosti, kot bi ji glede na zgodovinsko pripadala, je oce- na avtorja tega zapisa, nastala pred dvajsetimi ali tridesetimi leti. Bojda tudi zdaj ni drugače.

Ludvik Vrečič se je v Sloveniji, v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani, predstavil leta 1928. Na razstavi je bilo 226 likovnih del, in kar ni razveseljav podatek, prodana ni bila niti ena slika. Poleg Riharda Jakopiča je dobro poznal tudi slikarja in grafika Božidarja Jakca, s katerim se je seznanil v Mariboru. Na razstavi v Budimpešti leta 1944 se je predstavil s 96 deli. Prvič je zbrala Vrečičeva dela in poizkusila ovrednotiti njegov opus Tatjana Hohchstatter z diplomsko nalogo na ljubljanski Filozofski fakulteti leta 1976. Prekmurje se je za svojega umetnika Ludvika Vrečiča začelo intenzivneje zanimati leta 2000, ob stoletnici rojstva. Tedaj je izšla monografija s spremnim esejem Mete Gabršek Prosenec, kataloški del pa je pripravil Janez Balažič in naštel 176 slik in predstavil nekaj risb. Vendar, kot že rečeno, vseh del ni evidentiranih, nezna- no kje so slike, ki so nastajale v budimpeštanskih ateljejih.

Za večjo prepoznavnost življenja in dela Ludvika Vrečiča skrbi občina Cankova in tudi evangeličanska cerkev v Bodoncih, kjer je bil krščen. Tako je bila lani, ob 110-letnici rojstva, razstava njegovih del v Vili Vogler, v rojstni vasi Skakovci pa so odkrili spomenik Ludviku Vrečiču. Ob obletnici je izšlo tudi več publikacij, v katerih avtorji predstavljajo prvega prekmurskega akademskega slikarja Ludvika Vrečiča, predhodnika številnih generacij prekmurskih in prleških akademskih slikarjev in kiparjev, ki predstavljajo pomemben in prepoznaven delež v pretekli in sedanjih likovni umetnosti v Sloveniji.

ERNEST RUŽIČ

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija

FORMALNA POTRDITEV DOSEDANJEGA SODELOVANJA

Direktorica Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani dr. Sonja Novak Lukanovič in predsednik uprave Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije Ernest Ebenšpanger sta na Petanjcih podpisala dogovor o sodelovanju med ustanovama. S tem sta tudi formalno potrdila dosedanje dobro in plodno sodelovanje med znanstvenoraziskovalno ustanovo z dolgoletno tradicijo in odličnimi rezultati ter ustanovo, ki deluje na nepoklicni osnovi, a je kljub temu lahko ponosna na sadove svojega dosedanega dela. Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija ima sporazume o sodelovanju denimo z biotehniško srednjo šolo v Rakičanu in Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Med pomembne skupne projekte med ustanovama spada po podpisu dogovora predstavljen zbornik Dr. Vanek Šiftar – slovenski

Po podpisu dogovora so nazdravili Marjan Šiftar, dr. Sonja Novak Lukanovič, Ernest Ebenšpanger in akademik dr. Anton Vrtaša.

romolog, pri katerem so z Inštituta za narodnostna vprašanja sodelovale dr. Vera Klopčič, dr. Sonja Novak Lukanovič in Nada Vilhar.

Po slovesnem dejanju sta podpisnika povedala, da je idej in zamisli z obeh strani kar nekaj, vendar bo uresničitev odvisna tudi od finančnih in kadrovskih možnosti, tako inštituta kot ustanove. To velja tako za znanstvenoraziskovalno delo, načrtovanje naslednjih publikacij s

Podpisa dogovora in monografije Dr. Vanek Šiftar – slovenski romolog so se udeležili ugledni gostje in številni obiskovalci

področij, ki se vsebinsko prepletajo z delovanjem INV in Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, organizacijo okroglih miz in še česa, kar bo bogatilo slovenski znanstveni in kulturni prostor.

Dr. Tanja Simonič Korošak z Biotehniške srednje šole v Rakičanu je pripravila projekt Revitalizacija Vrta spominov in tovarštva na Petanjcih, kar je ravno tako rezultat sodelovanja med izobraževalno ustanovo in Ustanovo dr. Šiftarjeva fundacija. Ugledna strokovnjakinja predvideva kar resne posege v vrt, ki ga je začel zasajati pokojni dr. Vanek Šiftar. Zdaj na hektarju in pol rase okoli 500 različnih drevnin – botaničnih posebnosti z različnih koncev sveta in tudi park avtohtonega prekmurskega rastlinja. Zdaj je Vrt na razvojni stopnji, ki zahteva resen in pretehtan strokovni poseg, ki ga do podrobnosti pripravlja Simonič Korošakova.

eR

Dišalo je po zamejstvi

V Selnici ob Dravi že sedmo leto organizirajo küjanje za Slovence, steri živejo zvün meja Slovenije pa za Slovence iz Slovenije. Leko bi tak pravli, ka je küjanje samo vzrok, ka bi se leko med sebov srečali, se pogučavali, se spoznavali. Ideja, ka bi se zamejski Slovenci srečali ob küjanji, se je porodila predsedniki Kulturnega društva iz Selnice ob Dravi Janezi Urbasi te, gda so pred leti njino društvo pozvali v Porabje na küjanje golaža. Te si je tak mislo, zakoj bi nej leko kaj takšoga bilau pri nji tö, s tejm, ka pozovejo vse zamejske Slovence (határon túli szlovének).

Letošnjo srečanje je bilau 17. septembra pri stari šauli na Spodnjem Slemenu. Na njem je küjalo deset ekip (csapat), pet iz zamejstva in pet iz Slovenije. Kak vsakšo leto, so zdaj tö prišli Slovenci s Koroške (Krščanska kulturna zveza iz Celovca), s Tržaške pa iz Porabja (ekipa Zveze Slovencev na Madžarskem). Zvün nji so prišli ešče Slovenci iz Hrvaške (Reke) paiz Makedonije. Bilau je pet domanji ekip, z naše sosedne krajine, z Goričkoga sta bili dve ekipi, tričlanska ekipa iz Búdincev pa osem lidi pod znamko »Gorički lajkoši«. Zvün nji so küjali ešče domanja ekipa pa dve ekipi gasilcov iz Maribora.

Istina, ka v Porabji zatok tö mamó kakšen bregj, dapa gda smo se pelali od Maribora prauto Dravograda, smo zavili na pravo pa se je paut začnila dvigati, so se nam večkrat zaštaupale vüje. Nejsmo si vedli zamisliti, kak leko tü v zimi lidgé gor pa dol pridejo, če je velki snejg. Vauska paut se je vijugala kak kača visko gor do travnika med gauškami, gde je pauleg stare šaule že stau velki šator. Organizatorge so nas že čakali, vsakša ekipa je mogla potegniti edno numero, tak je te ziskala svoj plac, gde de küjala. Porabska

ekipa je potegnila številko 5, búdinska (z njimi sem bila sama tö) pa številko 10. Samo tau nam je žau bilau, ka smo bili daleč eden od drugoga.

Holeci v porabskom čapati tö, gda je k okinčanji njinoga stola vösejko breze, dapa sposaudili smo go Goričkim lajkošom tö. Oni so nam pa v

zveze, pa Nikoletta Vajda Nagy, novinarka pri varaškoj televiziji. Pri búdinskoj ekipi je bila glavna küjarca Majda Žido, pomagala sva njej njeni mauž Vendel, pa dja sam se probala tö tak obračati, ka bi kaj haska bilau z mene. Petrovčanov je bilau sedem ali osem, tak so si leko delo razdelili. Za en čas je od njinoga staula začnilo dišati po langaši, ženske so prej iz 12 kil mele omejsile testau za langaš. Pri drugi staulaj se je tö kaj ponüjalo, domače ocvirkove pogače,

Porabci in Goričanci na skupni »gasilski« fotografiji

Dapa paulek nas se je zatok tö čüla prekmurska rejč, tam so küjali Gorički lajkoši. Po hitrom pozdravljanji je drugo nej ostalo, trbelo je vcüjstaniti delati. Vsakša ekipa je mogla sküjati takšno gesti, stero je najbolje značilno (jellemzó) za tisto krajino, odkec je pri-

zameno napravili malo sejnce, ka je sunce te že pošteno peklo. Brž so se začnili kaditi ognji pod kotli pa so pomalek travnik napunile vsefele sage. V enom kotli se je pražo lük, v drugom so se küjale ribe, v tretjom je pomalek začno vreti gra. Búdinska

kiflinge pri Búdincaraj so se trno vidle lidam, najbolje pohodnikom, steri so pomalek začnili prihajati. Ešče bole pa te, gda jim je Vendel ponüdo domanjo rdečko pa na friško prešani mošt. Te zadnji se je fejst vido ženskam iz Celovca tö, stero so večkrat prišle nazaj k našomi stauli. Pa kak je dobro bilau srečati Prekmurca, steri od svoji mladi lejt živi na Štajerskom pa se ešče itak rad pogučava po prekmurski. Jedi so se pomalek küjale v kotlaj, velki šator se je napuno z lidami, ka se je začno kulturni program, v sterom so letos gorstapile koroške pa primorske skupine. Popeljvala sta moški pevski zbor Foltej Hartman iz Pliberka, mešani pevski zbor Skala slovan iz Grupave, plesala folklorna skupina Luka Kramolc iz Šentanela. Trno smo veseli bili, ka smo med gledalci vidli tudi akademikinjo dr. Zinko Zorko, ki se je ustavila pri vseh zamejskih ekipah, se pogovarjala z njimi. (Tudi mi ji želimo hitro okrevanje, da bi s svojo dejavnostjo še naprej podpirala zamejske skupnosti.)

Po kulturnom programi je

največ ekip že sküjalo svojo gesti, dapa prekmurski bograč, v sterom se je küjalo tri fele mesa (govejo, srnino pa svinjsko) je nüco več časa. Dapa testau v porabskom graji se je tö za vraga nej stelo sküjati, tak se je komisija, stera je ocenjevala, kak smo sküjali, mogla malo kesnej vrniti. Dapa splačalo se je pomalek küjati, ka je komisija bila zadovoljna tak s porabskim grajom kak z búdinskim bogračom. Najlepše je pa kazalo, ka smo dobro sküjali, ka je bograč do zadnje kaple sfaliu s kotla.

Težko smo čakali, naj se komisija odlauči, sto stero mesto dobi. Nejsmo meli leko delo, vej pa vsakši je nika drugoga küjo. Povejmo Slovenci s Hrvaške so küjali ribe, Slovenci iz Makedonije prebranc, Korošci so pod vodstvom dr. Janka Cercerja pripravili dunajski golaž ptt.

Komisija je začnila mesta deliti od zar naprej, vsakša ekipa je dobila pokal (serleg). Gda so že tretjo mesto tö prejkдали, pa so ešče nej Porabce, nej Búdincare nej omenili, smo že vedli, ka smo nej prinesli sramoto našim krajom. Búdinska ekipa je dobila drugo mesto, pri prvom mestu se je komisija prav modro odlaučila. Podelila je tri prva mesta: ekipi iz Porabja, ekipi s Koroške pa ekipi s Primorske. Tak smo bili vsi zadovoljni pa na konci rejsan pokazali, ka je najbolje pomembno (fontos), ka se družimo, da »smo si med sabo res pravi bratje«, kak je pravo Janez Urbas, steromi se je Vendel zahvalo s priličnim darom. Dugo zadvečerek smo sejdli ešče vküper Korošci, Porabci pa Goričanci, se pogučavali, spili ešče kakšno kupico vina pa vzeli slobod s tejm, ka če mo leko, drügo leto pa pridemo.

Marijana Sukič

Vesetje po podelitvi pokalov. Ob ekipah iz Porabja in Búdincev je tüdi dr. Janko Cercer, ki je biu glavni küjar koroške ekipe

šla. Vse, ka je k küjanji trbelo, so ekipe mogle s sebov prnesti, organizatorge so pripravili samo stole pa stolice pa dali drva. Eške dobro, ka smo v búdinski ekipi sekiro tö s sebov vzeli, ka so nam pripravili skurok mejterske drve, nej telko prkauli. Ta sekira je prav prišla Karčini

ekipa se je odlaučila, ka sküja prekmurski bograč, ranč tak Gorički lajkoši. Porabska ekipa je küjala grajov golaž s prekajenim štöclinom, leko bi pravli grajov golaž Jókai po porabsko. Pri nji je glavni küjar bijo naš kolega Karči Holec, pomagale sta ma Gyöngyi Bajzek, sekretarka Slovenske

OD SLOVENIJE...

Padla je Pahorjeva vlada

Vlada premiera Boruta Pahorja v državnem zboru ni prestala glasovanja o zaupnici, ki jo je predsednik vlade vezal na imenovanje novih ministrov. Za zaupnico je namreč glasovalo 36, proti pa 51 poslancev. Razrešeni premier je po glasovanju dejal, da je vse svoje odločitve kot premier sprejemal po svoji vesti in prepričanju, da domovini služi po najboljših močeh. Kot je dejal, po neizglasovani zaupnici ne čuti nobene grenkobe, zahvalil pa se je svojim ministrskim kolegom, tako tistim, ki so z njim vztrajali do konca, kot tistim, ki so vlado zapustili predčasno.

Pahor je vprašanje zaupnice vezal na imenovanje petih ministrskih kandidatov - Tomaža Orešiča (gospodarstvo), Branka Janca (notranje zadeve), Zdenke Vidovič (javna uprava), Tamare Lah Turnšek (visoko šolstvo) in Sama Bevka (kultura) - vendar je bila glavna tema pričakovano preteklo delo vlade. Za zaupnico so glasovali vsi poslanci SD in LDS ter nepovezani poslanci Alojz Posedel, Vili Trofenik in Franc Žnidaršič, proti pa so glasovali vsi poslanci SDS, SLS, SNS, DeSUS in šest poslancev Zares. Poslanec Zares Alojz Potočnik se je glasovanja vzdržal, nepovezana poslanca Andrej Magajna in Vili Rezman pa se glasovanja nista udeležila.

Pahor je tretji premier v zgodovini samostojne Slovenije, ki mu je državni zbor izglasoval nezaupnico in je zato predčasno zaključil mandat. Pred Pahorjevo sta namreč na tak način padli vladi Lojzeta Peterleta in Janeza Drnovška, predčasni volitev pa doslej v Sloveniji še ni bilo. Državni zbor mora sedaj v 30 dneh izvoliti novega mandatarja, sicer predsednik republike razpusti parlament in razpiše predčasne volitve, ki bi se lahko zgodile med 1. in 20. decembrom. Zaskrbljenost se sicer večina poslancev zavzema za predčasne volitve, čeprav se pojavljajo ugibanja, ali utegne katera od poslanskih skupin predlagati novega mandatarja.

Kolesarski maraton Lipa

17. septembra okrog pol desetih so se začeli zbirati pri Slovenskem domu udeleženci kolesarskega maratona Lipa. Približno 50 udeležencev je pozdravilo prijazno sonce. Po registraciji so jih pozdravili organizatorji Gábor Kozma, József Papp in predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök. Predstavili so jim traso oziroma jih seznanili s potrebnimi tehničnimi informacijami.

lastnik je Herman Ostrič, pogostili.

Med udeleženci so bili v lepem številu člani monoštrskega kolesarskega društva, nekaj kolesarjev pa je prišlo tudi iz Slovenije. Med njimi je bil s svojima kolegoma tudi bivši generalni konzul v Monoštru Drago Šiftar.

Udeležence maratona je po skoraj štiriurni vožnji na terasi hotela Lipa čakala okusna golaževa juha, nakar so orga-

Maraton je startal izpred hotela Lipa ob 10. uri, dolžina proge je bila 42 kilometrov in je peljala čez naselja: Števanovci, Verica-Ritkarovci, Čepinci, Šulinci, Martinje, Gornji Senik, Dolnji Senik, Monošter.

Udeležence Maratona so v Čepincih v baru Lipa, katerega

nizatorji izžrebali med udeleženci nekaj daril.

Sponzorji kolesarskega maratona so bili: Zveza Slovencev na Madžarskem, Kolesarsko društvo 1896 Monošter, Herman Ostrič iz Čepincev in hotel Lipa v Monoštru.

G. Varga
Foto: K. Bartos

Festival golaža v Szolnoku

Od 9. do 11. septembra so v mestu Szolnok priredili 13. mednarodno tekmovanje v kuhanju golaža in festival tradicionalne kulture. Letos je bila država gostja Slovenija, zato je goste pozdravila veleposlanica R Slovenije v Budimpešti Darja Bavdaž Kuret, v kulturnem programu sta nastopili dve skupini Zveze Slovencev na Madžarskem, folklorna skupina in ljudski pevci z Gornjega Senika.

Pismo iz Sobote

Djajce

Gvüšno ka skur vsikši vej tisto staro pa naoupačno pitanje: Ka je prva bilou? Djajce ali pa kokauš?

Kakoli človek povej, gnako nazaj dobi. Če povej, kad djajce, se postavlja pijtanje, sto ga je zneso. Če povej, ka kokauš, nazaj dobi, od kejc je kokauš prišla. Té kraug je nej mogouče raznok včesnoti. Depa, ge mam pri tom kolumbovom djajci eške edeno pitanje. Tau moje pitanje pa pravi: Ka pa kokaut?

Ja, liblene moje, dragi moji, brezi kokauta nikak néde! Leko mamu djajce, leko mamu kokauš, depa, kokaut je gé tisti, ka tau vse vküper zveže. Nej, tau ne gučim zatoga volo, ka sam moški! Nej! Tau gučim zatoga volo, ka pri kokauši pa djajci dun tretji mora kcuji biti. Brezi tretjoga nikak néde. Poglente, kak ge od toga brodim.

Vzemimo, ka je nafta edno takšno velko djajce. Kokauš je leko kakša Libija ali pa Iran. Zdaj pa se začne ta kokauš trno lagvo ravnati. Brž po tejm tau kokaut vpamet vzeme. Depa, tau je nej kakši mali, tanjani kokaut. Nej, tau je velki, gizdavi, najbolje čeden kokaut na cejlom svejti. Na, tau, ka je najbolje čeden, si kak gizdavi kokaut samo tak brodi. Depa, je najbolje krepek kokaut! Pa zdaj un mora tau lagvo kokauš v rej d vzejti. Mujs mora, ovak se z djajcom leko kaj zgodi. Pa zdaj té kokaut začne kokauš klükati po glavej. Depa, una se ne briga najbolje za takšo klukanje. Zatoga volo kokaut čemerasti grata, razpre perauti pa se na kokauš séde. Na zdaj je že vcejlak ovak. Kokauš začne baužati tau svoje djajce pa ga kokauti ta da. Aja, té kokaut je Merka gé, če ste eške nej gor prišli!

Depa, leko tau od kokauši, djajca pa kokauta doma tó najdemo. Na, leko takšo najdemo v našoj materi Europi ranč tak. Vzemi-mo, ka je euro edno takšo djajce. Najprva smo si brodili, ka je tau gé zlato jajce. Na, zdaj že vidimo, ka je vse bole poloužek kak pa zlato djajce. Aja, sto je gé zdaj kokauš pa kokaut? Ge tau tak vidim, ka smo mi vsi mali piščanci, ka samo senjamo od zlatoga djajca. Smo takši mali piščanci, ka nigdar kokautge ne gratamo. Aja, sto je gé kokauš? Vej se pa tau vej, ka je kokauš gé naša mati Europa, euro je gé djajce mi pa smo mali piščanci, kak že povejdano. Dokejš eden v kokauta vó ne zrasté, de europska kokauš takša sama ostanola. Depa, kelko vidim, Nemčija že skur kak eden kokaut vögleda.

Zdaj pa eške v Slovenijo. Če poglednemo v kakši atlas, Slovenija tam vóvidi kak edna kokauš. Vse ma, rep, tejl pa glavau tó. Depa, nika njoj dun fali. Ta naša slovenska kokauš nema grebena, nema tistoga rdečoga vrijeja na glevej. Pa če eške malo baukše poglednemo, leko vidimo, ka je ranč naše Porabje tisti greben, ka njoj fali. Vsi pa vejmo, ka falična kokauš ne more djajce znesti. Nej eno, nej dve pa sploj nikšno djajce nej. Tak zdaj pri Sloveniji toj pijtanje od djajce pa od kokauši vóostane. Pa od kokouta tó nega nikšnoga guča. Vej pa kokaut de dun naganjo zdrave pa nej falične kokauši. Tak zdaj ta moja teorija od toga, ka zvün djajca pa kokauši mora eške tretji biti, več nej živa gé. Pa zatoga volo je gé Slovenija takša djalovka. Na, leko, ka kakšo djajce znese, depa, tau so zvekšoga samo polaužki. Pa tau tó vsikši vej, ka poloužki nebesko vonjajo. Takšo kokauš, ka vonječe djajca nosi, pa bi nej emo ranč tisti kokaut nej, ka je že dugo, dugo nej na nikšno kokauš skočo.

Depa, če bi slovenska kokauš greben mejla ... Sto vej?

Miki

Blagoslovitev kipa Janeza Pavla II.

21. avgusta so gospaud Feri Merkli pozvali porabske vernike v Vasszécseny na bučo, de so blagoslovili leseni kip Janeza Pavla

II., šteroga so postavili na dvorišču župnije. Po blagoslovitvi so gospaud porabske vernike na obed zvali, potejn so je pa kauli pelali malo po vesi pa so njim še pokazali dvorec tő. Kak so verniki pravli, fejst dobro so se poznali pa z lej-pimi spomini so prišli domau, zatau baug plati gospaudi Ferini Merklini.

Anderkó Ferencné (Margit Korpič) 1933-2011

Na veliko žalost smo pa zdjibili edno dobro padaškinjo. Anderkó Ferencné (Margit Korpič) je bila članica Drüštva porabski slovenski penzionistov. Margitka nam spoj fejst fali. Najbola pri meši pa pri večernicaj, ranč tak fejst fali pri ljudski pevka, gde smo že dugo lejt vküper spejvali. Vsakšo leto je ojdlja z nami na prauško v Vasvár. Gdekoli smo bili, ona se je začnila spejvati. Ovak je tő

trno aktivna bila, kakšenkoli program so meli v Slovenskoj vesi ali v Varaši, je vsigdar paulek bila. Če slovenski ali vogrski, vsikšo pesem je znala spejvati. Gda smo v cerkvi nej meli kantora, ona je bila mesto njega. Do slejdnje vőre, kak je mogla, je vsigdar k meši prišla. Zdaj go na njenoj mesti zaman iščemo. Margitka je nas tū njala. 16. septembra smo go v Slovenskoj vesi sprevedlili na slednjo paut. Pri njenoj grobi smo ji na slejdnje zospejvali pesem V nebesi sem doma, tam Jezuš krono da, tam je moj pravi dom... Naj počiva vu meri Božjem!

Člani Drüštva upokojencev in ljudske pevke Monošter

RAZPIS ZA NOMINACIJO ZA NAGRADO „ZA MANJŠINE“

Državni sekretariat za verske, narodnostne in civilne zadeve pri Ministrstvu za javno upravo in pravosodje objavlja razpis za nominacijo za nagrado „Za manjšine“ v letu 2011. Nagrado „Za manjšine na Madžarskem“ lahko prejmejo osebe, organizacije ali manjšinske samouprave, ki opravljajo vzorno dejavnost v interesu narodnosti na področju javnega življenja, šolstva, kulture, verskega življenja, znanosti, medijev in gospodarske samoiniciative.

Nagrade se podelijo na podlagi sklepa predsednika vlade 1/1995. (IX.28.) ME rendelet.

Podelitev nagrad bo potekala v okviru prireditve ob Dnevu manjšin (18. december). Predloge z obrazložitvijo pošljite do 20. oktobra 2011 na naslov: Ministrstvo za javno upravo in pravosodje, Državni sekretariat za verske, narodnostne in civilne zadeve (1055 Budapest, Kossuth tér 4.) in na e-naslov titkarsag.nkf@kim.gov.hu .

Budimpešta, september 2011

*László Szászfalvi
državni sekretar*

FELHÍVÁS KISEBBSÉGEKÉRT DÍJ JELÖLÉSRE

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága felhívást tesz közzé a 2011. évi Kisebbségért Díj jelölésére. A Kisebbségért Díj Hazai Kisebbségért Tagozata elismerésében a magyarországi nemzetiségek érdekében a kisebbségi közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződés területén példaértékű tevékenységet végző személyek, szervezetek és kisebbségi önkormányzatok részesülhetnek.

A Kisebbségért Díj odaítélése a 1/1995. (IX.28.) ME rendelet alapján történik. Az állami elismerés átadására 2011-ben a Kisebbségek Napjáról (december 18.) történő megemlékezés kiemelt eseményeként kerül sor.

A 2011. évi díjazottakra vonatkozó indoklással ellátott javaslatokat 2011. október 20-ig lehet eljuttatni a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága (1055 Budapest, Kossuth tér 4.) postai és a titkarsag.nkf@kim.gov.hu e-mail címére.

Budapest, 2011. szeptember

*Szászfalvi László
államtitkár*

... DO MADŽARSKE

Septembrski politični barometer

Po podatkih agencije za merjenje javnega mnenja Medián je bilo septembra le 30 odstotkov volilcev zadovoljnih s politiko Orbánove vlade, kar 69 odstotkov je menilo, da grejo zadeve v napačno smer. Nezadovoljstvo madžarskega prebivalstva kaže tudi to, da bi se samo 40 odstotkov volilcev udeležilo glasovanja, če bi bile zdaj volitve. Precej je upadla tudi popularnost vodilne vladne stranke. Po volitvah pred letom in pol je imel Fidesz še 50-odstotno podporo, zdaj ima le 30-odstotno. Stranka je s tem dosegla najslabši rezultat zadnjih šestih let.

Večjo opozicijsko stranko, socialiste hromijo notranja nasprotja, tudi zato se njihova priljubljenost ni izboljšala, volilo bi jih le 12 odstotkov volilcev. Največ razočaranih Fideszovih volilcev je pridobila desničarska stranka Jobbik, ki bi na volitvah dosegla enak rezultat kot socialisti. Tudi tretja opozicijska stranka LMP bi prestopila parlamentarni prag, njej bi dalo svoje glasove 6 odstotkov volilcev.

1. oktobra bodo demonstracije pred parlamentom

Sindikati lahko demonstrirajo 1. oktobra pred parlamentom, se je odločilo glavnomestno sodišče potem, ko so se le-ti pritožili, kajti policija jim ni hotela dati dovoljenja, češ da bodo demonstracije motile delo v državnem zboru. Skupne demonstracije 1. oktobra organizira približno sedemdeset sindikatov in civilnih organizacij pod imenom Dan D (D-day), namen demonstracij je ohranitev demokracije, socialne varnosti, človekovih in delavskih pravic. Isti dan naj bi se priredila za doseganje ciljev tudi tek oziroma nočno bedenje in ekumenska božja služba. Organizatorji za ti dve prireditvi morajo dobiti dovoljenje od glavnomestne občine, v kolikor bi občina to zavrnila, ostane tradicionalni sindikalni pohod.

»Sladoled se jé, nej je za gledat«

Tak mislim, malo je takši Porabcov, šteri gda v Šalovce dejo poleti tankat, nej bi se stavili na eden sladoled (fagyi) pri »Nikiju«. Tak je tau bilau že pred desetimi lejtí tó, gda so se meje na leto samo dvakrat, trikrat odprle. Tam smo stali na črpalki (benzinkút) dostakrat skur edno vóro, dočas smo na red prišli, potistim smo pa te šli na eden dober, mrzel sladoled. Človek si je od tauga baukšoga ranč nej mogo želeti. Dobro se je bilau tam staviti te tū pa še zdaj tū, pa nej samo zato, ka rejsan dober sladoled se da tam küpti. Tisti, šteri tam odava sladoled, je vsigdar prijazen, vsigdar ma par dobri rejči do tistoga, šteri se tam stavi. Istino, ka je nej Slovenec, dapa zna slovenski, prekmurski, pa če je mujs, par rejči madžarski tó. Sto je te človek, pa kak je sé v Šalovce prišo, sem ga spitalo.

• *Najprvin bi tau pito od tebe, ka ti je ime, zato ka vanej na tabli samo telko piše, ka Niki.*

»Agim Ajdari.«

Agim ma dvanajset vrst sladoleda

• *Tak mislim, ka si ti nej Slovenec, dobro mislim?*

»Dobro misliš. Jaz sem Albanec iz Makedonije. Samo zdaj že živem v Sloveniji tri-

deset let.«

• *Kak si prišo v Slovenijo?*

»Mi smo prlej delali na Hrvaškem, potistim sva pa z bratom prišla sé v Mursko Soboto. Kak otrok sem prišo sé, pa smo ostali tukaj.

Šalovski slaščičar Agim Ajdari

Te pa iz Murske Sobote smo prišli to odperati.«

• *Kak je prišla ideja?*

»Ideja je prišla od enega prijatelja, kateri me je nagovoril, naj pridem sé gor na Goričko.«

• *Kak je pa prišla ideja za sladoled?*

»To je šestdesetletna tradicija pri nas doma. Moji predniki, oča, ded so bili tudi slaščičarji.«

• *Samo pa dosta Albancov je še zvün tebe, šteri so*

sladžičarji ali majo kakšno pekarno.

»Zato, ka to mi mamu v krvi, pa to gre od generacije do generacije.«

• *Ka ste delali v Soboti pred tejm?*

»Mi smo tam prodajali bureke, pecivo, meli smo restavracijo s tako hitro hrano. Moj brat zdaj ma vse to na Hrvaškem, pa stric je tudi tam. Kak sem že povedo, to je družinska tradicija. Jaz se zdaj ukvarjam samo s sladoledom.«

• *Šteroga leta si audo prvi sladoled tū v Šalovci?*

»To je zdaj že enajst let nazaj.«

• *Sladoled se odava samo te, gda je dobro vrejmen. Ka delaš pozimi?*

»Zdaj gda zapremo, potistim malo idem na dopust domau, doj v Makedonijo. To je tak, ka večkrat idem pa pridem nazaj. Pozimi pridem nazaj, pa sem večnoma v Murski Soboti.«

• *Ti si Albanec, živeš v Sloveniji, dosti Madžarov pride k tebi na sladoled. Kak vidiš, ka je razlika med tejmi lidami?*

»Čüj, vsepovsedik se najdejo dobri pa slabi. Po mojem so Madžari nej slabi lidgé. Mam dosti prijateljev iz Porabja, iz Óriszentpétra, Bajánsenye, dosti hodijo k meni, dosta strank mam iz vaše krajine. Že od začetka se trudim, naj se naučim madžarsko, samo je malo žmeten jezik. Dobro znam zadoček stranke, mislim dober dan, izvolite ali je malo žmeten jezik. Mam željo, da bi se navčo, pa mislim, pomali bo.«

• *Kak se počutiš v Sloveniji?*

»Jaz pa cela družina se tu počutimo bolj kak v Makedoniji, kje sem živel kak otrok. Mam dve hčerki in njima je tudi všeč tukaj.«

• *Kak maš odprto, če gledamo cejlo leto?*

»Od marca tak do oktobra, odvisno od vremena, zdaj je bilo vreme enkratno. Delavni čas pa mam od osme do dvaindvajsete. Malo je dugi čas, samo sem pa navajeni, tak ka ni problem.«

• *Vsigdar si sam ali žena ti kaj pride pomagat?*

»Oj, kako je dober!«

»Žena pride večkrat, samo ne dela, to delam jaz.«

• *Vidim, ka dosti sladoleda mate, dvanajset sort, tau je nej dosta za Šalovce?*

»Nej, bola bi pravo, ka je malo, zato ka če bi šlo, bi imeli še več, samo za to mesto je čisto zadoste.«

• *Material za sladoled se küpi v Sloveniji ali ga pripelješ iz Makedonije?*

»To se dobi vse küpti v Sloveniji, samo moraš ga znati napraviti.«

• *Tau pa ranč nemo pito, s koga pa kak se dela, ka mislim, tau je skrivnost, zato ka vsaki ma svoj recept za sladoled.*

»To je recept še od oče pa od dedeka.«

• *Te tak mo pito, kakšni mora biti dober sladoled?*

»Sladoled mora biti prav kremast pa mora meti okus. Ne pa umetne barve pa ove stvari, štere so samo za oči. Sladoled se jé, nej

samo za gledati.«

• *Dvanajset fele sladoledov maš v ponudbi, steroga iščejo najbolja?*

»Čüj, to je odvisno od časa, če je vroče, te ide vse, ni določenih vrst. Če ne ide, te ne ide ništa. Dobro tisti standard, vanilija, čokola-

da, rumpunč, bola starejša generacija to išče, mladi pa probajo vse.«

• *Od kec je dobila slaščičarna ime Niki?*

»To je moj nečak, on se zove Besnik in vsi so ga tak zvali Niki, Niki. Za volo toga smo dali ime slaščičarna Niki. On je bijo pet let star, gda smo prišli sé, zdaj je pa že šestrestri.«

• *Nej vam je še na misli prišlo, ka bi na Madžarskem v Porabji odprli edno slaščičarno?*

»Mam tau v plani, pa če bo prilika, bom odprl edno slaščičarno, samo nej daleč kraj od meje, če se bo dalo, te v Monoštru. Tau je moja želja in upam, ka se v bližni prihodnosti uresniči.«

• *Ka misliš, tau se tebi spleča?*

»Dočas ne probaš, ne boš znal, če pa delaš, mora iti. Jaz sem tu v Šalovci mislo, ka ne bo šlo, pa je itak uspelo. Samo to je tak, ka brez dela nega nika.«

Karči Holec

MRAVLAK LEJKI

V velkom mravlinjeki je bilau dosta mravel. Depa, ednoj mravli je v tistom mravlinjeki nej dobro bilau.

»Ge sam nej mravla! Ge sam moški! Ge sam mravla, nej pa mravla. Ge sam mravlak Lejki. Pa zato, ka neškem mravla ostanoti v etom mravlinjeki, dem ge po svejti vcejlak po svoje, « je strauso svojo mravlečo glavau. Pa je tak tō bilau. Mravlak Lejki je odišo na svoje.

Križišče

Mravlak Lejki je odo, tak kak eške gnes den ojdi, vcejlak po svoje. Ojdo je, ka bi kama prišo. Kama šké priti, vej samo on sam. Ali pa ne vej, kama šké priti. Tau se je najbolje vidlo, gda je prišo na eno križišče. Eške sreča, ka se je stavo ranč na njegovj srejdi. Tak so autoni vozili vse kauli njega nej pa prejk po njem. Depa, eni autoni so pelali na pravo, drugi na lejvo tretji pa samo naprej.

»Kak aj zdaj vej, kama aj dem!« se je spitalo tam srejdi križišča.

Dugo je tak gledo. Dugo se je tak spitalo. Dokejč, dokejč se je nej pripelo eden trno lejpi plavi auto.

»Ja, za tem autonom moram titi eti samo naprej,« si je pravo pa že škeu za njim brüsititi pete.

Depa, v tejm se je pripelo eden eške lepši rouzani auto. Obrno se je na lejvo.

»Nej, nej za tistim! Za tejm moram iti,« se je že zagno za njim na lejvo.

Depa, nej je eške napravo eden mravleči stopaj, že se je prineso rdejči auto. Najlepši od vsej, ka ji je vido.

»A, nika! Nej za prvin pa nej za drugin. Za tejm dem na pravo,« je skaučo, ka de šou za njim.

Pa kak je skaučo, se je že dola stavo tō. Nej, nej se pripelo eške kakši lejpi auto. Nej bilau tau. Mravlaka Lejkiva je nika škrabnolo nut v mravlasti glavej.

»Ej, mravlak Lejki, dola se stavi!« si je zapovedo. Že si pozabo, ka si se zgučo sam s seuv? Tak kratko pamet maš, ka več nika ne pouniš?!« se je koriu sam s seuv. »Vej si pa odišo vō iz mravlišča, ka si se škeu po svoje ravnati. Si odišo, ka boš vcejlak po svoje ojdo po svejti. Zdaj pa, zdaj pa se škeš po nikšni autonaj ravnati? Se ti je čistak zmejšalo?!« je biu rejsan čemerem na sebe.

Pa gda se je zmiriu, je vedo, ka mora naprajti.

»Nej lejvo, nej na pravo, nej ganko pa nej nazaj! Po tom križišči mo šou po prečki! Tak je! Šou mo vcejlak po svoje,« je od sreče skur popejvo.

Depa, nagnauk je bilau v križišči telko autonom, ka je nebesko mogo skrb meti, ka ga je nej steri podvozo. Dugo, najbolje dugo je ojdo prejk po križišči. Gda je že večer prejk prišo, si je tam skrajma pošitje na velki odejno.

»Kakoli sam škeu po svoje tadale titi, je nej šlou na leki. Tau samo eno znamenüje: Néde vsigdar vse po tvoje!«

Pa gda si je spočino, je mravlak Lejki tadale šou po svoje.

Miki Roš

Jesenski pohod na Verico

16. septembra je bila gornjeseniška šola prazna. Šolska komisija Državne slovenske samouprave je organizirala

učenci iz Monoštra in skupaj smo se napotili proti cilju. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno. Šli smo skozi gozd,

iz Števanovec in tako nas je bilo skupaj okoli 170. Malo smo počivali, potem pa smo dobili kosilo. Po kosilu smo

jesenski pohod na Verico za tiste učence, ki se učijo slovenščino.

Odhod je bil ob desetih. Na Gornjem Seniku pri križu v Bekavarašu smo se srečali z

sprehajali smo se več kot eno uro. Okoli enajste ure smo prispeli do cilja, do Kulturnega in informacijskega doma na Verici.

Tam smo se srečali z učenci

imeli različne programe. Ogledali smo si razgledni stolp, od koder je bila pokrajina čudovita. V kulturnem domu smo lahko plesali na slovensko glasbo. Imeli smo možnost za jahanje. Fantje so igrali nogomet, nekateri pa so vlekli vrv. Pogovarjali smo se z drugimi učenci.

Počutili smo se zelo dobro, toda čas je hitro minil in smo se odpravili nazaj. Hvala lepa organizatorjem.

**Učenci 7. razreda,
DOŠ Gornji Senik**

SREČANJU PORABSKIH UČENCEV NA VERICI OB ROB

Ideja Komisije za šolstvo Državne slovenske samouprave, da organizira srečanje vseh porabskih učencev, ki se učijo slovenščino, in njihovih učiteljev, je bila krasna. Gotovo je veliko takih, ki še niso bili v idilični vasi Verica, in še več nas je bilo, ki si nismo niti predstavljali, kako prijetna pot skozi gozd nas bo z Gornjega Senika pripeljala tja (seveda so števanovski učenci lahko prišli kar po glavni cesti, seniškim pa to – se bojim – še dolgo ne bo dano, saj so visoki politiki in drugi odgovorni tisti temeljni kamen za novo cesto gotovo že pozabili). Tudi predsednica šolske komisije Eva Lazar je v svojem nagovoru poudarila, da je cilj srečanja v prvi vrsti spoznavanje tega lepega, a malo odročnega dela Porabja in druženje vseh učencev, ki se učijo slovenščino v porabskih šolah.

Bil je čudovit jesenski dan, 16. september, ki je resnično pripomogel k uspehu srečanja.

Skupaj z monoštrskimi in seniškimi učenci sem se podala na gozdni pohod. Uživanje v lepotah gozda mi je že na začetku skalilo objestno brcanje gob, rastočih ob poti, ki so se ga lotili nekateri učenci. Seveda sem zgroženo reagirala in pomislila, le kdo so starši teh otrok, ki jih očitno niso naučili, da se to resnično ne počne. Mogoče bi take stvari morali večkrat in bolj odločno ponavljati učitelji...

In smo šli dalje in prispeli na cilj. Tam so nas že čakali števanovski učenci in učitelji, po okusni golaževi juhi so bile na vrsti športne aktivnosti. Čas je bliskovito minil, poslovi smo se, še enkrat prehodili čarobno pot po jesenskem gozdu in se – tisti iz Monoštra in Sakalovcev – z avtobusom z Gornjega Senika odpeljali domov.

Rada se udeležujem takih srečanj, na katerih – poleg vsega zunanjega – z zanimanjem, z odprtimi očmi in

ušesi, spremljam dogajanje. Recimo to, da sem v komunikaciji med učitelji in učenci slišala zelo malo slovenskih besed... Zakaj ni bil eden izmed ciljev tega dne, recimo, *danes bomo govorili samo slovensko??* Bi bilo za učitelje prenaporno?

Večkrat mi kateri izmed učiteljev potoži, da je največji problem ta, da otroci od doma ne prinesejo prav nič več slovenščine. Krščen matiček, saj to vemo že dolgo, zato pa je naloga učiteljev, da čim več in čim pogosteje z učenci govorijo slovensko!! Tudi, ko jih hvallijo ali grajajo, tudi ko gredo na sprehod ali na malico, tudi ko jim dajejo domače naloge, da ne bom vsak dan poslušala, da »imamo pri slovenščini tudi *en házi feladat*«.

Z več slovenščine bi – ta prijeten in zelo dobro zamišljen dan – zame bil naravnost popoln...

VALERIJA PERGER

6.15 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 PRIHAJA NODI, RIS., 10.20 KRAVIČA KATKA, RIS., 10.30 PALČEK SMUK V RIBNIKU, RIS., 10.35 VESELA HIŠICA, LUTK. NAN., 10.50 PROFESOR PUSTOLOVEC, 11.10 NEMA GLASBA, KRATKI FILM, 11.25 PASJA PATRULJA, NIZOZ. NAN., 12.00 POROČILA, 12.05 INTIMNE IZPOVEDI, DOK. FILM, 13.00 DNEVNO - INFORMATIVNA ODDAJA, 13.30 POGLEDI SLOVENIJE, 14.50 MINUTE ZA JEZIK, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 16.00 SLOVENCI V ITALIJI, 16.35 BABILON. TV: SAMOTA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.25 POSEBNA PONUDBA, 18.00 VRTIČKARJI: FULL KEŠA, 18.35 BALI: NANA, NA POMOČ!, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 NA ZDRAVJE!, 21.25 DOMAČE OBRTI NA SLOVENSKEM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB: HOČEM ŽIVETI, 0.10 KRAJ POGUBE, ANG. NAD., 1.00 POSEBNA PONUDBA, 1.25 DNEVNIK, 2.00 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.25 INFOKANAL.

PETEK, 30.09.2011. II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.15 DOBRO JUTRO, 14.00 VIDEOZID HD, 14.45 GLASNIK, 15.15 EVROPSKI MAGAZIN, 15.45 OSMI DAN, 16.15 FIRMA. TV, 16.50 MOSTOVI - HIDAK, 17.25 PRIMORSKI MOZAIK, 17.55 CIRCOM REGIONAL, 18.25 ČRNO-BELI ČASI, 18.40 KNJIGA MENE BRIGA, 19.00 VIDEOZID HD, 20.00 NAJSTAREJŠA OBR: PROSTITUTKE IN SPOLNE USLUGE, DOK. SER., 20.55 OGLAŠEVALCI (II.), AM. NAD., 21.45 JEDRSKA GROŽNJA, AM.-NEMŠ. FILM, 23.10 VRVOHODEC, DOK. ODD., 0.40 VIDEOZID, 1.30 ZABAVNI INFOKANAL.

SOBOTA, 01.10.2011. I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE: SEJALCI SVETLOBE: KOLO, IGR. NAN., 7.20 BINE: NA KMETIJI, LUTK. NAN., 7.35 STUDIO KRIŠKRAŠ, 8.20 RIBIČ PEPE: PEPE NAPRAVI HIŠICO, OTR. SER., 8.40 IZ POPOTNE TORBE: VELIKI STROJI, 9.00 SMRČKI, RIS., 9.25 NOVOROJENČEK, KRATKI FILM, 9.40 DVOJNE POČITNICE, MLAD. NAD., 10.10 V DOTIKU Z VODO: SUMNIČAVOST, AVSTRALSKO-NEMŠKA NANIZANKA, 10.45 POLNOČNI KLUB: HOČEM ŽIVETI, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, 13.20 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 14.10 PRVI PONEDELJEK V OKTOBRU, AM. FILM, 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.20 NA VRTU, 17.00 POROČILA, 17.15 SOBOTNO POPOLDNE, 17.20 KDO IMA PRAV?, 17.30 JERMANOVO OKO, 17.40 TRIJE NA DAMJANA, 17.50 PRENOVA DOMA, 18.00 TRIJE NA DAMJANA, 18.30 OZARE, 18.40 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 ZVESTI VRTNAR, ANG.-NEMŠ. FILM, 22.05 NA VRTIČKU: IRMA IN MIŠO, DOK. SER., 22.35 POROČILA, 23.15 SINOVI ANARHIJE, AM. NAD., 0.05 DNEVNIK, 0.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 0.50 INFOKANAL.

SOBOTA, 01.10.2011. II. SPORED TVS

8.45 SKOZI ČAS, 8.55 POGLEDI SLOVENIJE, 10.25 POSEBNA PONUDBA, 11.05 SLOVENCI V ITALIJI, 11.40 PRIMORSKI MOZAIK, 12.15 CIRCOM REGIONAL, 12.45 KNJIGA MENE BRIGA, 14.20 FESTIVAL NAREČNE POPEVKE, 16.20 KOMISAR LAURENTI: MRTVCI S KRASA, NEMŠ. FILM, 17.55 ROKOMET, LIGA PRVAKOV: METALLURG - CIMOS KOPER, 19.30 NOGOMETNI MAGAZIN NZS, 20.00 NOGOMET PRVA LIGA: KOPER - DOMŽALE, 21.50 MED VALOVI, 22.20 SOBOTNA GLASBENA NOČ: BIG FOOT MAMA - TIST DAN V TEDNU, DOK. FILM, 0.20 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 1.50 ZABAVNI INFOKANAL.

NEDELJA, 02.10.2011. I. SPORED TVS

6.40 KULTURA, 6.55 ALEKS V VODI, RIS., 7.00 NINA NANA, RIS., 7.05 ŽELEJKI, RIS., 7.10 ANČINE NOGICE, RIS., 7.20 PALČEK SMUK IN ZVEZDE, RIS., 7.25 MOJSTER MIHA, RIS., 7.35 PENELOPA, RIS., 7.40 PONJIJI Z ZVEZDNEGA GRIČA, RIS., 7.50 TIMI GRE, RIS., 8.00 PIPI IN MELKIJA, RIS., 8.05 FRANČEK, RIS., 8.30 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 8.30 GREGOR IN DINOZAVRI, RIS., 8.40 MALA KRALJIČNA, RIS., 8.50 LUKA, REŠEVALNI ČOLN, RIS., 8.55 BALI, RIS., 9.10 KUHANJE? OTROČJE LAHKO!, RIS., 9.20 ŽOGARIJA, 9.55 NEDELJSKA MAŠA, 10.55 IZVIR(N)I, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMlja, 13.00 POROČILA, 13.15 NA ZDRAVJE!, 14.40 PRVI IN DRUGI, 15.00 SLOVENSKI MAGAZIN, 15.25 NA VRTIČKU, DOK. SER., 15.50 Z MONTYJEM DONOM PO NAJLEPŠIH ITALJANSKIH VRTOVH, 17.00 POROČILA, 17.15 INDIJANEC, NIZOZ. FILM, 18.35 GREGOR IN DINOZAVRI, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 MISIJA EVROVIZIJA, 21.30 INTERJU, 22.25 POROČILA, 23.10 KRAJ ZLOČINA, AVSTR. NAN., 0.40 SLOVENSKI MAGAZIN, 1.10 DNEVNIK, 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFOKANAL.

NEDELJA, 02.10.2011. II. SPORED TVS

9.00 SKOZI ČAS, 9.15 GLOBUS, 9.45 LYNX MAGAZIN, 10.20 31. TEKMOVANJE SLOVENSkih GODB, 10.30 PLES ZA PRIHODNOST: BALTEK 2011, 11.00 TRNULJČICA, NEMŠ. FILM, 12.00 TURBULENCA, 12.30 KONCERT OTROŠKEGA ZBORA KLINC S RIBNJAKA, 14.20 NOGOMETNI MAGAZIN NZS, 14.55 ROKOMET, LIGA PRVAKOV: PODRAVKA - KRIM MERCATOR, 16.30 PLANET ŠPORT, 16.55 ŠPORTNI MAGAZIN, 17.30 LIPICA - SV. PRVENSTVO V VOŽNJI VPREG ZA PUNJE, 18.00 USTVARJAMO SOŽITJE, KONCERT, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 SOUTH RIDING, ANG. NAD., 21.00 TEA TIME NA GORIČEM, DOK. FELJTON, 21.30 KER MI BIBLIJA TAKO PRAVI, DOK. ODD., 23.15 SKRBNIK, KRATKI FILM, 23.35 ŠKANDAL, KRATKA TV-IGRA, 23.55 ZABAVNI INFOKANAL.

PONEDELJEK, 03.10.2011. I. SPORED TVS

6.25 UTRIP, 6.35 ZRCALO TEDNA, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 ŽAMETEK, KOSILO, RIS., 10.30 BACEK JON: PLESAT PA NEI, RIS., 10.40 TONI IN BONI, RIS., 11.00 IZ POPOTNE TORBE: VELIKI STROJI, 11.20 ŽOGARIJA, 12.00 POROČILA, 12.05 LJUDJE IN ZEMlja, 13.00 POROČILA, 13.20 SLOVENSKI MAGAZIN, 13.50 MED VALOVI, 14.15 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 PRVI IN DRUGI, 16.05 INTERJU, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, 17.20 ŠPORT, VREME, 17.30 DUHOVNI UTRIP, 17.45 POGLED NA ..., 18.00 VRTIČKARJI: FOTOPORNOROMAN, NAD., 18.35 POKEC: MILNI MEHURČKI, RIS., 18.40 KAJETAN IN PAVLILISJAK, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT,

VREME, 23.00 PODOBA PODOBE, 23.30 GLASBENI VECER, 0.35 DUHOVNI UTRIP, 0.50 DNEVNIK, 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFOKANAL.

PONEDELJEK, 03.10.2011. II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.15 VIDEOZID HD, 15.00 NAJSTAREJŠA OBR: PROSTITUTKE IN SPOLNE USLUGE, DOK. SER., 15.55 SOBOTNO POPOLDNE, 17.10 MOJA DRUŽINA (X.), ANG. NAD., 17.40 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 17.55 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.25 FIRMA.TV, 19.00 PEKLENSKI IZBOR, 19.50 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 20.00 SELMA, ŠVED. NAD., 21.00 NA UTRIP SRCA: NAŠI HIŠNI ANSAMBLI: SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA, DOK. ODD., 22.30 HLADNOKRVNO, NEMŠ.-AM. FILM, 0.05 PEKLENSKI IZBOR, 0.55 ZABAVNI INFOKANAL.

TOREK, 04.10.2011. I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 ROLI POLI OLI: MIŠELOVKA, RIS., 10.20 PUJA PEPA, RIS., 10.25 ANČINE NOGICE, RIS., 10.40 ZAKAJ? ZATO!, RIS., 10.45 STUDIO KRIŠKRAŠ, 11.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE: GOVOREČE ŽIVALI, 12.00 POROČILA, 12.05 PRVI IN DRUGI, 12.25 PODOBA PODOBE, 13.00 POROČILA, 13.20 STUDIO CITY, 14.25 BABILON.TV: SAMOTA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 KNJIGA MENE BRIGA, 16.05 INTIMNE IZPOVEDI, DOK. FILM, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 17.45 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 18.00 VRTIČKARJI: BELI ZAJEC, 18.30 MINUTE ZA JEZIK, 18.40 PENELOPA, RIS., 18.45 TIMI GRE, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 ODKRITO, 21.05 MUZIKA OD TRSTA DO TRBIŽA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 GLOBUS, 23.30 DRUGA REVOLUCIJA: GORKI IN LENIN NA CAPRIJU, DOK. ODD., 0.25 UGRIZNIMO ZNANOST, 0.45 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 1.00 DNEVNIK, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFOKANAL.

TOREK, 04.10.2011. II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 7.45 OTROŠKI INFOKANAL, 8.30 ZABAVNI INFOKANAL, 11.05 DOBRO JUTRO, 13.50 PEKLENSKI IZBOR, 14.35 BLEŠČICA, 15.10 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 16.10 IZVIR(N)I, 16.35 NA VRTIČKU: IRMA IN MIŠO, DOK. SER., 17.00 NA VRTU, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 17.55 GLASNIK, 18.20 SLOVENSKI VODNI KROG: BAČA, 18.50 VIDEOZID HD, 19.40 ŽREBANJE ASTRA, 19.55 KOŠARKA: SUPER POKAL KRKA: UNION OLIMPIJA, PRENOS IZ ROGASKE SLATINE, 21.50 LAJF, SLOVENSKI FILM, 23.05 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.35 VIDEOZID, PONOVITEV HD, 1.25 ZABAVNI INFOKANAL.

SREDA, 05.10.2011. I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 MARČI HLAČEK, RIS., 10.35 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 10.45 RIBIČ PEPE: PEPE NAPRAVI HIŠICO, OTR. SER., 11.05 ZLATKO ZAKLADKO, 11.25 ENID BLYTON - PUSTOLOVŠČINE, 12.00 POROČILA, 12.05 MUZIKA OD TRSTA DO TRBIŽA, 13.00 POROČILA, 13.20 TEDNIK, 14.15 DUHOVNI UTRIP, 14.30 ČRNO-BELI ČASI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 UGRIZNIMO ZNANOST, 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.15 GLOBUS, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 TURBULENCA, 18.00 VRTIČKARJI: POKAŽI KAJ ZNAŠ, NAD., 18.35 DIM, DAM, DUM, RIS., 18.40 KUHANJE? OTROČJE LAHKO!, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMlJO: MEHIKA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 OPREDELJEVANJE, ANG.-NEMŠ. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 PRAVA IDEJA!, 23.35 TURBULENCA, 0.05 USODNA NESREČA, AM. NAD., 0.55 DNEVNIK, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFOKANAL.

SREDA, 05.10.2011. II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.35 DOBRO JUTRO, 14.20 VIDEOZID HD, 15.05 Z MONTYJEM DONOM PO NAJLEPŠIH ITALJANSKIH VRTOVH: FIRENCE, DOK. SER., 16.05 KATALENA, POSNETEK KONCERTA, 17.25 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: LJUBLJANA, 17.50 MOSTOVI - HIDAK, 18.20 MUZIKA OD TRSTA DO TRBIŽA, 19.00 VIDEOZID HD, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 LONDONSKI VRTILJAK, 20.30 ŠPORT, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 SLOVENSKA JAZZ SCENA: ANDREJ HOČEVAR NEXT SEPTET, 23.25 VIDEOZID, PONOVITEV HD, 0.15 ZABAVNI INFOKANAL.

ČETRTEK, 06.10.2011. I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, 7.00 POROČILA, 10.10 DAJ, DOMEN, DAJ!, RIS., 10.20 LUKA, REŠEVALNI ČOLN, RIS., 10.25 ALEKS V ČUDEZNEM VRTU, RIS., 10.30 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 11.15 NININO OKNO, KRATKI FILM, 11.30 SLAVNA PETERICA: TATINSKI HIPNOTIZER, RIS., 12.00 POROČILA, 12.05 SLOVENSKI VODNI KROG: BAČA, 12.30 UGRIZNIMO ZNANOST, 13.00 POROČILA, 13.20 ODKRITO, 14.25 TEA TIME NA GORIČEM, DOK. FELJTON, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 TURBULENCA, 16.15 PRAVA IDEJA!, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 BABILON.TV, 17.55 VRTIČKARJI: NA MLADIH SVET STOJI, 18.30 MINUTE ZA JEZIK, 18.35 KARLI, RIS., 18.40 MALA KRALJIČNA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 POGLEDI SLOVENIJE, 21.30 NA LEPSJE, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.30 SVETO IN SVET: V KORIST OTROKA, 0.20 DNEVNIK, 1.00 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.25 INFOKANAL.

ČETRTEK, 06.10.2011. II. SPORED TVS

7.00 INFOKANAL, 11.05 DOBRO JUTRO, 13.50 VIDEOZID HD, 14.35 MISIJA EVROVIZIJA HD, 15.55 31. TEKMOVANJE SLOVENSkih GODB V PRVI TEŽAVNIH STOPNJI: KD PIMALNI ORKESTER LJUBLJANA-VIČ, 16.05 PLES ZA PRIHODNOST: BALTEK 2011, RĚPORTAŽNI ZAPIS, 16.35 MOSTOVI - HIDAK, 17.05 DOKTOR MARTIN, ANG. NAD., 17.50 EVROPSKI MAGAZIN, 18.20 UNIVERZA, 19.00 VIDEOZID HD, 19.50 ŽREBANJE DETELJICE, 20.00 FANTOMSKA BOLEČINA, NEMŠ. FILM, 21.30 ZDRAVNIČNI DNEVNIK, NEMŠ. NAD., 22.25 DEDIŠČINA EVROPE: ZBOGOM, DE GAULLE, ZBOGOM, FR. BIOGRAFSKI FILM, 0.00 VIDEOZID, 0.50 ZABAVNI INFOKANAL.

Od 1. do 31. oktobra 2011 do na Madžarskem vküppisali lüstvo. Konec septembra dobite v roke vprašalnik (kërdõív), šteroga samí leko vöspunite z rokav ali prej k interneta do 16. oktobra. Po tistom samo s pomočjav lidi, ki do ojdli spítavat (kërdezõbiztos).

Na pitanja o maternoj rejči je nej mujs odgovor dati, liki dobro je, če vejmo/vejo, ka kelko nas geste! Tak do nas pomagali tadale. **Odgovarjajte na pitanje 34, 35, 36 in 37!**

34. Kakšno lüstvo je tisto, k šteroma vi slišíte?

slovensko = szlovén 13

35. K šteroma drugomi lüstvi slišíte eške? (Če je eden od vaši starišov Madžar ali Nemecali druge narodnosti, vi leko slišíte k dvõma lüstvi)

36. Štera je vaša materna rejč, šteri jezik je vaš materin jezik? (dva sta leko)

slovenski = szlovén 13

madžarski = magyar 1

(če sta oča pa mati vsikši drugi gezik gučala)

37. Doma v družini, s padaši kak gučíte? (dva leko nutpotegneta)

slovenski = szlovén 13

madžarski = magyar 1

Nedo pitali ime, nej što so Slovenci, liki kelko Slovincov geste na Madžarskom. Odgovarjajte na ta pitanja, aj vas nede sram, ka ste Slovenci! »Mi smo **Slovenci, slovenski** gučimo!« - pravimo v svojoj maternoj rejči. Madžarski, vogrski je tau: **szlovén!**

Magyarországon 2011. október 1-jétõl október 31-ig tartó népszámlálás lesz. Szeptember végéig kézbesítik Önnek az adatszolgáltató csomagot, melyet önállóan, vagy interneten keresztül tölthet ki október 16-ig. Azután csak a számlálóbiztos segítségével, személyes interjú keretében teheti meg.

Az adatszolgáltatás az anyanyelvre és a nemzetiségre vonatkozóan önkéntes, de jó ha tudjuk/tudják hányan vagyunk.

Válaszoljon tehát az alábbi kérdésekre: 34,35,36 és 37!

34. Mely nemzetiséghez tartozónak érzi magát?

szlovén (13)

35. Az elõzõekben megjelõltén kívül tartozik-e másik nemzetiséghez is? (Ha pl. az Ön valamelyik szülõje magyar vagy más nemzetiségû, két nemzetiséghez tartozónak is vallhatja magát. A 2011. évi népszámláláson elõször, lehetõségünk van kettõs nemzetiségi identitásunk kifejezésére is.)

36. Mi az Ön anyanyelve? (Legfeljebb két válasz adható.)

szlovén (13)

magyar (1)

(Ha pl. a szülõk más-más nyelven beszélnek/beszéltek.)

37. Családi, baráti közösségben milyen nyelvet használ? (Legfeljebb két válasz adható.)

szlovén (13)

magyar (1)

A népszámlálás során a személy családi és utónevét a népszámlálási kérdõívre felvenni nem szabad. Nem kérdezik meg, hogy kik a szlovének, csak azt, hogy hányan vagyunk Magyarországon.

Kérjük válaszoljon az elõbbi kérdésekre és bátran vállalja szlovén nemzetiségi identitásunkat, kötõdésünket! „**Szlovének** vagyunk, **szlovénul** beszélünk”- mondjuk az anyanyelvünkön.